

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, П. м.
Конто пост. шлях 14332.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною вартістю 450 зол.
За границею:
В Америці і Канаді, Франції,
Голландії, Бельгії 50 фр. фр.,
Італії 750 л. ш., Німеччині 750 л. ш.,
Швейцарії 3 ш. фр., Чехо-
словацькій 30 к. ч., Румунії 150
лей, Болгарії 750 л. ш., Австрії
750 ш. — Зина адреса і дол.

В СПРАВІ ОГРОБЛЕННЯ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІО! Слухавка рішає про відбір!

ТЯЖКА, НЕВИГІДНА СЛУХАВКА
МУЧИТЬ ТА ОБЕЗСИЛЮЄ СЛУХ.

ОДИНОКОЮ НЕ ДО ЗАСТУПЛЕННЯ
НАЙПЕГШОЮ І НАЙЧУТЛИВІШОЮ Є СЛУХАВКА

„POINT-BLEU“

(„ГОЛУБИЙ ПУНКТ“)

що важить ледки 120 гр.

СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

887 1—

П.П.С. переходить до опозиції.

Ухвала центрального виконавчого комітету П.П.С. — В отворенні соймової сесії візьме участь невелика скількість послів. — Автори драконського пресового розпорядку.

Варшава, 10. листопада 1926.

Сьогодні відбулося під проводом Барліцького засідання центр. вик. комітету П.П.С. Після дискусії прийнято таку ухвалу: „Центральний виконавчий комітет, стверджуючи, що виданий дня 6. п. м. пресовий декрет є новим зломанням конституції й ударом у демократію, бо перекреслює свободу слова і друку, — визнає управу ППС ужити всіх засобів, аби цей декрет сойм негайно відкинув. Центр. вик. комітет стверджує, що останні посунення уряду з ділянці суспільно-господарської політики, як також пресовий декрет і основне відношення уряду до парламентарної демократії є причиною, що ППС займає становище опозиційне“.

Пос. Недзвільковський містить нині в „Робітнику“ статтю, в якій заподіє перехід ППС до гострої опозиції супроти уряду.

Приготування до отворення соймової сесії в дні 13. п. м. є вже нби покінчені, а ще дотепер не знати, яка буде церемонія при отворенні. Не відомо ще також, чи през. Мосціцький відчитас тільки декрет, чи виголосить також про-

мову. Ходять чутки, що забере слово голова ради міністрів Пілсудський. В такому разі багато послів, як запевняють, вийде остенційно з сали або зовсім абсентується. Загалом виглядає так, що в отворенні сесії на замку візьме участь тільки невелика частина послів.

„Робітник“ повідомляє, що першим автором драконського пресового закону є урядовець міністерства справедливості Кучинський. Еляборат переслано до президії ради міністрів, де ним займає шеф кабінету Гжибовський, колись секретар Клубу Праці і співробітник радикального тижневика „Глос Правди“. Як то скоро зміняться не тільки окремі люди, а й цілі політичні партії!

Загально панує переконання, що вже на першому засіданні сойму різні клуби поставлять внесення на анулювання пресового декрету. Окремо поставити таке внесення зєднина правіца, окремо т. зв. поміркована лівіца. В цю п'ятницю (12 п. м.) має пов'язатися в „Дзєніку Устав“ виконавчий розпорядок до пресового декрету.

ми с касієр міжнародної інституції несення помочи робітникам, Ковбель. Виновників, згідно зі законом про оборону держави, що торкається військової тайни, віддано судам.

Пуанкаре поставити заяву довіря.

Париж, 10. листопада 1926.

Палата депутатів збереться 12. листопада. На денному порядку буде дискусія над бюджетом і розпорядками уряду в справі ошадности. Пуанкаре зажадає прийняття бюджетового предложения без змін і поставити заяву довіря. „Ер Нузель“ пише: „Посли зійдуться не на те, щоб виявити свої погляди, а на те, щоб мовчки голосувати за те, щоб виконавчий уряд. Міністри і генерали могли б вільно висловлювати свою думку, а парламент мусить мовчати і притакувати. Чи таке поступовання є в республі-

Українські послы перед судом.

Варшава, 10. листопада 1926.

Дня 13. листопада зачється перед апеляційним судом у Вильні розправа проти трьох українських послів: Висильчука, Чучма і Козицького. Названих послів сойм видав свого часу судові. Прокуратура потянула їх до відповідальности за промови, виголошені на виборчих зборах. Луцький суд засудив тих послів на в'язницю від п'яти до двох літ. Наслідком зажадання неажности апеляційний суд у Люблині скасував присуд першої інстанції. Однак найвищий суд у Варшаві наслідком спротиву прокуратора скасував ухвалючий присуд люблінського суду і визначив апеляційний суд у Вильні для нового розглянення розправи.

Після ограблення поштової каси в Самборі.

Урядовець Керешинський, який має джур на пошти саме тої ночі, як ограблено поштову касу, арештовано. Арештували були листоноша Гатковського, але його вже випустили. В поліційних арештах є вже кільканацять осіб зпоміж місцевих Українців, у тому числі один студент і одна студентка. Годиться зазначити, що виконавці нападу на пошту не приїхали авто (як це „Діло“ повідомляло), а таю це украли якісь два молодці, що цілу ніч ним їздили й зісхували його.

Польські газети, а передовсім „Слово Польске“, вже тепер переконую, що напад виконавці „українські терористи“, бо втікали горадами в напрямі „Селянської Каси“, а прохажі бачили перед нападом людей, що нібито по тих розмовляли між собою по українськи. В Самборі нема, як пише „Сл. П.“ — „русизм“ шкід, і яких викладають бандакти і поліційні агенти, але все таки чинники, які ведуть слідство, кажуть, що виконавці нападу походять із околиць Самбора і в тім напрямку ведуть слідство. Арештований урядовець Керешинський то „Русин“, але дїм веде по польськи й жонатий з Полькою.

Словом — польська суспільність і вся без винятку польська преса переконую, що ограблення каси в Самборі — це діло українських „саботажистів“, хоч на це нема абсолютно найменших доказів. Це не перешкоджає польській шовіністичній пресі цыкувати в тисний раз проти цілого українського народу і його змагань, а зокрема проти української інтелігенції. З нагоди того нападу в Самборі дістається від тоїж преси і тим кільком мешканцям урядовцям Українцям, що ще якісь чужодом могли працювати на пошті в Самборі і не були — як того хоче канібалістична преса — досім зредукованим, а привабливо перенесеним на захід.

При кінці слід зазначити, що ця сама преса, маючи на основі інформації поліції, вже всі ограблення поштових кас в останньому часі, зокрема також ограблення каси в Кросні, в одно, пишуть, що це діло „української бойки“. До чого їм вже доходить!

Біржа.

Гроші.

Долар у приватних оборотах 901—902.

Зброя безсилюх.

Львів, 11. листопада 1926

Сенсацією, нечуваною несподіванкою, — так сказатиб — сенсацією республікансько-конституційного погрому є президентський декрет з 6. п. м. про „свободу преси“. Всупереч опінії „Правничої Ради“, яка є тим світлом, що не світить, всупереч постановам конституції, якіні всупереч примітивним вимогам нормальної логіки заявив декрет-закон, що різко розходиться з основами законности.

Арт. 104 польської конституції говорить, що „кожний громадянин має право вільно висловлювати свої думки й переконання, якщо через те не порушить приписів права“. Слідуючий артикул (105-тий) торкається преси. „Запорукується свобода преси — постановляє він“.

Не може бути заведена цензура, ані концесійна система на видання друку... Окремий закон означити відповідальність за зловживання тією свободою“. Отже базую громадянських прав, основною демократичного устрою є свободний вислів думок і переконань та свобода преси. Підірвати чи усунути один з цих головних стовпів, які підтримують конституційно-демократичний лад — значить медвежою лапою валити всю будівлю демократичного ладу.

А якраз така тенденція, бож хіба важко вважати діями авторів цього сенсаційного декрету, скривається в новому, репресійно-пресовому указі. Ясно, що цей медвежий крок, як твердить краківський „Час“, уряд марш. Пілсудського викликає бурю негодування й обурення. Проти репресійного декрету колись революційного президента польської держави протестують всі: часописи, журналістичні організації, партії, послы, правники. Навіть ослі у Варшаві представники закордонної преси мусили до певної міри вмишатися у „анутрішні польські справи“ і поставити негативно до цього декрету, вважаючи, що він може бути важкою перепороною у виконуваних їхній професії. Гідним уваги є факт, що ані один пресовий орган, чи то фактично, чи тільки теліпатично посвоячений з урядом, не міг взяти в оборону цього медвежого кроку уряду марш. Пілсудського. Навіть пілсудчиківський „Глос Правди“ має поважні сумніви, чи уряд правильно вважався зі

Шпінська афера в Чехословаччині.

Прага, 10. листопада 1926.

Занятого у відділі літографії чеської військової команди інваліда Сімоніка підозрівали, що продає для РСРП. важні військові документи. У мешканні Сімоніка перевели ревізію й арештували його. Сімонік знавав, що умовився зі шефом консульської більшовицької місії в Празі, Димовим, що стріється з ним у вівторок і доручити йому важні військові документи. Під наглядом поліції виласи Сімоніка на умовлене місце, де з'явився Димов. Сімонік передав йому приготовану коверту, за що одержав 100 чеських корон. Димов зараз арештували, але мусили у вільнити, бо покидався на право екстериторальности. Арештовано співачку Сімоніка, м. н. жінку редактора комуністичного час. „Руде Право“ Борекову. „Руде Пра-во“ зазначає, що між арештовани-

НАДІСЛАНЕ.

За наслідком Редакції не відповідає.

Фортепиано, П'яніна,
Фісгармонії
дешеві і на сплату
Цінами до дис-ліній
ВІСНАВІ НАМ І СІМ
Львів, Коперника 16.
Телеф. 20-45. 833 4-4

Дописи.

Золочів. (Щодо про культуру життя.)
Здається, що після війни життя культурного життя з його оптимізмом та розгоном всього ослаб. Причиною цього є зневага і усьмі ідеї, а те, що можна остинути шовбух, не маючи фінансової сили. Важке економічне положення викликало епоху і який острах за своє майбутнє. Не дивно отже, що тепер доволі тяжко за одиниці, що займаються безінтересово громадською справою. З цього огляду важко просто дописувати, що-би прояви громадської роботи одержали природне призначення. — Золочів не може почитати великим культурним куточком тому, що складається інтелегенція, котра живе культурним життям (не кажу вже політичним!) так дуже мала. С. правда, нечисленні одиниці, що беруться сьогодні до діла, але мусять розбивати свої сили в різних напрямках так, що їх праця приносить невеликий користь. В літній сезон відвідувало у нас ювілей Франка, на "Бесіді" відбулася низка відвідин для інтелегенції, а від місяця відбуваються популярні відвідини для міщан. (Досі були: 1. Значіння книжки, 2. Слово о полку Ігоря, 3. Виховання дітей, 4. Астрономія). Відрадне явище, що фреквенція слухачів збільшилася. — Життя діяльність виказав д-р Герета зі своїм колом, що дав багато концертів у всіх сусідніх містечках, задовольняючи собі загальне призначення. А хотів підприємство коштувало д-ра Герету багато праці, а навіть гроші, то тим більше його заслуга, що працював для самої ідеї. — Велику діяльність виказує і драматичний кружок. Душено його є п. Ласичукова, що з великим запалом бере участь майже у всіх виставах. Гра її заслонила дуже добра і старання, так само її дружини: особливо підкреслити треба невеликий драматичний хист у п. Дмитра. Побажати тільки, щоб публіка приходила на вистави трохи численніше, бо пуста зала не дуже захоплює. — В останній часі започаткував д-р Ванько акцію в справі будови приміщення для "Рідної Школи", одначе покищо з цього нічого не вийшло. Проте треба сподіватися, що ця ідея таки не пропаде. Коби тільки більше одналізності та гармонії в громадянстві! Коротко кажучи, культурний рух в Золочеві незвичайний, одначе почався і в наші, що є "культуризм" буде збільшуватися, тоді правдивий є вислів Франка, що праця громадянська є найкраща.

В. П.

Організаційний рух.

Повітовий Народний З'їзд в Камінці Струмиловій.

Дня 9. листопада ц. р. відбувся в Камінці Струмиловій у великій залі Народного Дому Повітовий Народний З'їзд делегатів Українського Національно-Демократичного Об'єднання у присутності 100 осіб зі сіл Камінецьких. Наряду відкрив адвокат д-р Лев Хоминський. Провідником обрано о. Курчабу Івана з Вирова, заступником селянина Мудрика Івана (б. війта) з Добровору. Секретарював п. Михайло Химко з Добровору.

Реферат про політичне положення і про програму Українського Національно-Демократичного Об'єднання викладав делегат Центрального Комітету зі Львова ред. М. д-р Я. По. По цьому промовив коротко про вагу політичної організації старостки о. шамбеля Михайло Цегельський і Я. По короткій виїмці гадок обрано Повітовий Народний Комітет у такому складі: д-р Лев Хоминський (Камінь), голова, о. Михайло Цегельський (Камінь), рад. Роман Петрушеня (Камінь), д-р Володимир Балаш (Камінь), Роман Іванів (Камінь), Володимир Мисю (Камінь), сел. Микола Чикал (Крикулівка), сел. Данило Кашуба (Сокілів), сел. Петро Каравакий (Вирів), сел. Степан Борис (Явечиня Русава), сел. Петро Сноз (Добровір) — члени Комітету.

Делегатами на Народний З'їзд до Львова обрано: міщанина Прокопа Свєнціцького з Каміня і селянина Василя Війкова з Вирова.

Зі спорту.

Після поразки України.

Двоє заслужена перемога Спарти, хоч по грі в першій половині можна було очікувати менше катастрофічного результату для України.

Короткий опис гри: В першій половині гра безпереривно велася на половині України, якої заді мають багато роботи. Справляючись з нею як слід, так, що Спарта нічого з безчисленних наступів не може уникати доволі. Темно доволі сла-

бе. Україна робить кілька разів спроби наступити на ворожі ворота, але вони далеко не доходять, бо добре поміч Спарти їх далі не пускає, а оскільки перепустить, то оскільки відправляє їх залогом противника. Неротар Спарти майже не інтенсивно, коли містам воротар України має багато заняття, з якими швидко дає собі раду.

В другій половині образ трошки інший, але тільки зазначив Спарти, яка поділяла свій офіційний гін, що вказувало на те, що вона вже добре пізнала всі слабості противника. Україна у відповідь на змінену тактику Спарти не нашла нічого, з виником хіба того, що частіше як у першій половині вдавалося їй доходити до ворожих воріт, одначе без ніякого успіху. Гамасом Спарти, не дустраючи в середині нашої допомоги ніякого опору, пера серезною трісцю напад заведено і нестерпно випереді Залогом України не могла встояти супроти величезної праці, вложеної майже виключно на її плечі і чотирьох разів дозволила противникові добути своє задоволення. Вислідом того всього — велика моральна невдача.

І доводиться тільки зафіксувати цього факту годі бо не можна вдруге допускати до такої невдачі. Тому застановімся над причинами її, щоб не пізніше не повторювалося.

Причини ці є двоякого роду: безпосередні і посередні. З перших найважливіші: невідповідний склад дружини і цілковита недостатність грінової, що виказалося дуже слабким стартом до м'яча і скорою перетвореною граю. Обговоримо тепер склад дружини, себто подамо характеристику гри кожного її члена.

Воротар Ревєра, звичайно добрий, має на сумлінно один, а може навіть два голи: одначе на його оборону треба сказати, що в безчисленних небезпечних ситуаціях рятівав він одиниці. Лівий задовжних Дахнівський без застережень добрий, найліпший гравець на гришу, працював як він за себе, Йойко й Оприска. Другий задовжних Йойко багато слабший: мав добрі моменти, але тільки моменти; зрештою він певним неповоротливим (задовжних йому конче легка атлетика!), і не має, що дуже важко у задовжних, чистого викону. Його рішучо слід було заступити грешком, який з Дахнівським творив би залогом "як мур". Найважливіший пост у дружині — середина поміч — є найслабше ободжений. Діццо не відповідає ані в частині цієї важкої задачі. Крім деяких гарних "голосок" і легких подавань, зрештою досталося різких, не дає нічого з себе. Головна його хіба: держав себе в дефензиві; замість гти проти гравця і відіграти йому м'яч, він відступав аж під ворота, де тільки заважав. Далі є він за тяжкий шоб бігати, незграбний в дружині, бо на тапінгінг ніколи не приходив. Його слід амініти. Лівий помічник Оприска також невідповідно своєюм завданням. Звичайно добре тримав вороже крило, одначе має цей м'яч, що оскільки не вдається йому м'яча відіграти, ще в найліпшому разі підставити ногу, а описав лише противника на Вожу волю, а тим випадку на Дахнівського. Не дивитись по невдачі, як противник центрує, але безпокоїти його! Правий помічник Борсук молодий і фізично слабий гравець, недавно ще грав II-ю дружини, держав свого противника добре, не відступаючи майже на крок від нього: виробляється на доброго гравця. Лівий крайний Терлецький звичайно добрий, в невідно мав, задоволь, свій слабкий дещ. Лівий задовжних Кінер, у якого в парі з добрим бігом іде слаба техніка, повинен уступити своє місце молодшому, от хочби Трушев. Чілий Мурський, найкращий гравець України, а ринчасно, Спарти, найшовся в дивоглядній ситуації, бо грав у барвах України, але більше для Спарти. В рази-годи пригадував собі, що на йому костюм України і тоді стріляв бравурно до воріт Спарти. Зрештою грав зовсім непродуктивно для України. Правий задовжних Кобзар, який заповідав доволі добре, своєю неділюю грою пошував те враження; радимо йому пошукати зарозумілості і більше серйозно ставитись до гри, а то же його неминуче змаришувати. Правий крайний Вирча був після Діа найслабший. Звичайно ліпший, тим разом цілковито завів.

Отже булаб характеристика гри поодиноким гравцям, подана мною на те, шоб довести, що є деякі гравці, яких треба безумовно змінити, оскільки хочемо дружини поставити на відповідну висоту. На місце усунених слід поставити інших гравців, які грають по чужих дружинах і там займають перші місця. Передтим треба зважити, розуміється, відповідні заходи, шоб їх зважити витягнути.

Другою безпосередньою причиною невдачі є недостатність відповідної технічної підготовки до таких важких та важких змагань. Вина тут в залі організації футбольної секції, якої голова повинен керувати, якщо не має спеціального тренера, аправами її членів.

Посередня причина невдачі лежить далеко глибше. Її треба вже раз прилюдно порушити. Як бачили ми, різниця між рівнем гри Спарти в Україні є доволі велика. Походить це відси, що Україна не грає з ліпшими дружинами від себе, себто жидівськими й польськими, отже не має нагоди попрацювати своїй формі й техніці. А не грає тому, що дотеперішні тактика наших початкових спортивних властей засудила її на неминучий упадок саме через те, що лишався її тільки один шлях: грати виключно зі своїми дружи-

нами, легко їх перемогати і нічого від них не вичити. Так далі бути не може. Таких болючих іспитів не повинно більше у нас бути, як це дотепер з нами майже в кожній ділянці, на жаль, було. Пестивація дивитись на спорт з чисто формальної точки і не робити з нього політики, бо бачимо, які сумні наслідки це спричинює. Одиноке наше статутове спортивне товариство не може ні крок рушити вперед з цієї мейстої точки, на якій поставила його наша спортова влада!

Найкращі зв'язки з сусідніми дружинами, позбавляючи свої розпорощені сили серед чужинців, даючи їм матеріальну спротиву працювати для нашого спорту, а тоді будемо мати як у Львові так і в краю дружини, які своїми силами дорівнюють певно чужинцям. Тоді не будемо виходити зі змагань з таким гіршим потуранням сорому, як це мало місце в нещода, а будемо виходити з переконанням, що ми тут, на нашій землі, маємо бодай в ділянці спорту якийсь поважний голос.

Володимир Стоцький.

Над свіжою могилою.

Похорони Івана Стеценка, возного редакції "Діла", що відбулися для 9-го ц. м. зібрани великий гурт знайомих Покійного з усіх клас львівського громадянства. Ця численна присутність осіб, які вважали своїм обов'язком віддати останню послугу симпатичній людині крихатого характеру, є доказом, що навіть людина на дуже невеликій місці у суспільності може звернути на себе увагу різними прикметами своєї вдачі та доволитию совісною працею. Про прикмети характеру Покійного говорив над гробом у зворушуючій промові о. Дамян Лопатинський. Пок. І. Стецьк. попавши як молодша людина у Львів зовсім випадково на скромне становище возного редакції "Діла", лишився на цій посаді аж до самої смерті, виконуючи свої обов'язки майже до останньої хвилини, коли недуга звалила його з ніг. Він був не бездушним функціонером, що виконує машинально свою роботу, а стежив пильно за розвитком інституції, в якій працював, тішився її успіхами і сумував з її невдачами. По змозі своїх сил він брав участь у розбудженні освітньо-національного руху серед працюючої верстви нашого львівського населення і був одним з найдіяльніших членів-основників Тов. українських слуг "Сила", де був довгий час заступником голови. Своєю важкою буденною працею зумів пок. І. Стецьк. виховати кілька дітей, які виявляють усе, усіх на кращі суспільні становища.

У похоронах узяло участь троєх священиків: о. Д. Лопатинський, о. Галат і о. Каштанюк.

ОПОВІСТКИ.

"Український Національний Хор" під управом Дмитра Котка:

Четвер 11.XI. Збараж.

П'ятниця 12.XI. Терехівля. 2-2

Курси I. габрестарів, коринкварства II батиків і малювання, relief

III трикотарства, IV ручного ткання модних матеріалів на свєтери, плащі, шалі, устроєне Стефанія Шмигельська вул.

Корняків 1/11 пов. Зголошення, інформації від год. 3-4 попол. 885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

885 2-2

Виклад д-ра Дмитра Донцова.

Дня 14. листопада ц. р. в годині 6-й вечером відбувається у залі Академічного Дому" відчит д-ра Д. Донцова на тему:

"Що таке інтернаціоналізм?" Вступ від особи 30 сот.

ВАСИЛЬ ХОДОРОВСЬКИЙ, ур. в Давидівці 1891 року землемісний в Шершенівцях пов. Чортків, унікальний згаданий військову книжку П. К. О. Чортків. 883 2-3

БОНКУРС на посаду управителя 5-ти класової народної школи УПТ-а в Дольні для учителя з кваліфікаційним п'янтетом. Подання вносити негайно до Головної Управи "Рідної Школи" у Львові, 879

АДВОКАТ д-р Ставник Микола в Козіві прийме коніспікента. Посада до об'являти негайно. 890 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

УСТАВ БОГОСЛУЖЕНЬ на р. 1927.

о. О. Горчинського накладом свящ. коопер.

"ВЛАСНА ДОПОМОГА" вже появилася і висипається по ціні 4300 зол. Наклад Устава невеликий. При сплаті замовлень може його не стати! Тому проситися П. Т. Духовництво о негайні замовлення на адресу:

Коопер. "Власна Допомога", Львів, вул. Корняків 1/11. Чекове конто: Варшава 153.299. 886 1-2

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ

Чакотка легенів, є немоща, а що року, не роблячи різниці в віці, серед роду і стану, косить мільйони людей. При поборюванню грудних недуг брештків, впертого кашлю і т. п. приписують лікарі "BALSAM THIOCOLAN AGE" який улекшує виділяння флегм, скріплює організм і самопочуття недухого, збільшує вагу тіла і усуває кашель.

"Balsam Thiocolan Age" (змарк. Корут) Рес. Мін. Публіч. Здор. Ч. 294 і 295, 728 6) продають Аптеки. 9-24

Загальні Збори

бурсового Кружка ім. Нардіна С. Самбратовича

відбудуться дня 21. листопада 1926. о год. 4-тій по пол. в домішні бурси при вул. С. Хіпанівської 4.9. із звичайним порядком дня. 889 1-1

Звичайні Загальні Збори

Кружка У. П. Т-а "Рідна Школа" в Рогатині, відбудуться в суботу, дня 13. листопада 1926. р. о год. 1. поволудні в кімнатах української гімназії в Рогатині з таким порядком нарад:

1) Відкриття загальних зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 3) Звіт уступаючої Старшини і управи шкіл за шкільний рік 1925/26 а то: а) голови, б) секретаря, в) скарбника, г) управителя народної школи. 4) Звіт контрольною комісією і ухвалення абсолютної. 5) Вибір нової Старшини і контрольною комісією. 6) Вибір відпущників на загальний з'їзд УПТ-а у Львові. 7) Зміна статута. 8) Внески і запити.

За Старшиною Кружка УПТ-а "Рідна Школа" в Рогатині:

о. Ст. Городецький І. Корут

голова 881 2-3 за секр.

Вже продаються: В. Липинського:

„Листи до братів хліборобів“

(628 сторінок друку) по зол. 9.—.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка.

1-2 Львів, Ринок ч. 10. 891

Вже вийшла друком „Рідної Школи“ і продається у всіх книгарнях ОМЕЛЯНА ТЕРЛЕЦЬКОГО 873 2-3

ЕЛЕМЕНТАРНА ГЕОГРАФІЯ

для I. кл. середніх і 5. кл. всенародних шкіл.

:: Ціна примірника 2-80 зол. ::

Головний Склад в Книгарні „Рідної Школи“, Львів, Руська 3.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не
родня фертеця, це певний захи
в добі лікелітти!

свого завдання. Мовляв, замість репресій краще було підняти рівень польської преси шляхом надання їй професійної відповідальності і публічності служби на зразок лікарської чи адвокатської професії.

Розуміємо, що уряд змагає до більшої контролю над пресою, до того, щоб її звати в деякі кабінети на огляд, а дотеперішню її своєвільність. Однак декрет з 6. н. ж. — на нашу думку — є тесаним топором: то зрубана. Під правничим оглядом, під оглядом життєвих умов тієї діяльності преси, під оглядом спроможності доцільного виконання, представався він цілу низку брудів і не-достатків.

Ще яскравіше висловлюється про репресійний пресовий декрет дотеперішній безоглядний оборончий диктаторський уряд — краківський „Час“:

„Декрет йде по дрібній передачі пресових справ до рук політичних урядів. Вони то мають накладати на винуватців грошей від 300 до 10.000 злот. або накладати нікчемний арешт. Вони шляхом своєї оцінки будуть висувати, чи якась стаття може чи не може „накласти публічній неспокій“, „зробити шкоду державі“, чи можна її назвати „свідомо несправедливою“ або „перекрученою представником державної влади“. Словом: політичним урядовцям, що становлять тісно від уряду залежну епоху, призначається функція судового вирішення і то в справах незначальної важливості. До того ж слід додати, що дефініції „проступків“, проти яких є завершений декрет, є вестисі і допускають найповнішу свободу...“

На нашу думку, уряд увійшов на капосний шлях, бажаючи осмітити слушну мету. Замість видати пресовий закон з ясними дефініціями пресових проступків, зі скорим, сумарним поступуванням перед судом, який з гострими карами за впадіння в свободу, — видав декрет тисний, неспівзвучний з духом конституції, що записано російським політичним духом, який може бути атакований як виключення всякої критики уряду, і він оповзав до вільності, а вільності формою. Уряд зробив під кожним оглядом медальний крок. Бажаючи згладити докучливу і злізлу муху, кинув такий камак в коло всієї публічної опії.

Так оцінює президентський декрет польська преса, і то дуже близько до теперішнього уряду. Далеко гостріше виступає проти декрету опозиційна преса — включно з тою, що в душі радіє з „каменцевого закону“, думаючи вповні покоришуватись ним після виходу „народового табору“ до влади. А жож ми?

Вчора редактори українських часописів видали збірний протест проти цього нечуваного декрету-закону, який є гідний того, щоб найтисся на чолі декретів Ради народних комісарів Москви або диктаторського уряду Муссоліні. Та державний прокуратор в цілості скреслив наш протест, виходячи зі становища, що нам навіть протестувати не вільно.

Положення української преси під опікуною рукою численних урядів республікансько-демократичної Польщі все було спогадіння гідне. На протязі восьми літ, ще перед появою декрету революційного президента польської республіки українська преса — *„Prasa Polska“* — переходила і перекочувала через горло всіх „вольностей“, яких висловом є декрет з 6. н. ж. Адміністраційні репресії з припинюванням появи наших органів, переслідування і вваження редакторів, безчисленні туди і конфіскації, — нам не новина. Правду кажучи, ми вже перестали дивуватися. Не здивував нас і президентський декрет. Дійшло до того, що українська преса „добровільно“ піддалася під превенційну цензуру, щоб як-так вдержати своє існування.

А всетаки між минулим і теперішнім є деяка різниця. Досі всі „вольності“ спадали на українську пресу безпечно, а тепер ми ввійшли в добу „правничих“ репресій. Президентський закон, в умовах нашої вегетативної підпольності, віддав українську пресу всецього в руки шовіністично настроєних адміністраційних чинників, роблячи їх „законно“ суддями у власній справі. Громадські карами, яких безумовно українська преса не витримає, амагається до повного знищення української пресової трибуни.

Зброя, якої вхопилися нинішні державні влади в Польщі, є зброєю слабих, безсилних, які тільки терором

і репресіями, а не своїми позитивно-додастими вчинками, думають вимусити пошану до себе. Як не можна вічно виконувати правління при допомозі багнетів, так не можна вбити публічної опії при допомозі тюремних і грошевих кар. Декрет президента польської держави з 6. н. ж. може мати якраз протилежний наслідок. Не даючи змоги виконувати свого завдання відповідальній і — так скажемо — легальній пресі, він може довести до повстання нелегальної, підземної преси.

Та не вдаючись у подробиці суті і перспективний розгляд найновішого декрету про „свободу преси“, слід ствердити, що в ланцюгу ударів, які спадають на нас, — це один з важких ударів. Кожний урядничина, кожний поліцей, мало що не кожний польсько-адміністраційної установи стає „*scilicet*“, неперорухний, незайманий. Коли жвамо що досі при допомозі шовіністичної бюрократії знищено всі наші здобутки, то „намордник“, пригноблений до нашої преси, зоборонює нам навіть кричати про „культуригерство“, іншими словами: уряд „морально санації“ нас на меті не лише санкціонувати, але й утвердити „доконані факти“.

Здаємо собі справу з нашого важкого положення. Та з нікими „доконаними фактами“ ми не погодимося, без огляду на карні санкції. Думаємо, що в обороні основних принципів демократії ми не будемо осамітнені. Тому закликаємо наше громадянство стати в обороні свободи преси, найбільшого здобутку демократії, а одночасно підтримати матеріальне існування нашої преси шляхом найбільшого її поширення.

Фашистська дипломатія.

Внук Гарібальді — проконатором.

Арештування у Франції внука великого італійського героя Джіо-сеппе Гарібальді — Річіотті Гарібальді як шпигунського агента є небувалим політичним скандалом. Герой французької війни з 1870 р., власник найвищого відзначення ордену „почесної легії“, герой останньої війни, прославлений у битві під Аргонами, докотився до того, що працював як платний агент-провокатор на два боки. У Німці, місті, де уродився його великий дід і де найкраща вулиця називається гордо цим славним іменем!

Дотеперішнє слідство, ще не закінчене, ствердило безсумнівно кілька головних компрометуючих фактів: полковник Річіотті Гарібальді брав гроші від фашистського уряду на те, щоб на території Франції зустрічатись з терористичними організаціями, які організують змову на Муссоліні і повідомляти фашистський уряд про особи та час планованого атентату. Цю роллю було йому легко грати з огляду на своє славне ім'я, воєнні заслуги і з огляду на конфлікт з фашистською владою, з якою він не хотів примиритись в Італії, після перемоги Муссоліні. Він виїхав до Франції на еміграцію як ворог фашизму, з почуванням помсти. Тут почав він організувати конспіративні гуртки. Один з таких гуртків був у тісних зв'язках із своєю відкритою змовою полковника Мачіо на південно-французькій кордоні, що мав на меті зєднатись з катальонськими повстанцями і відорвати Каталонію від Іспанії. У місті Перпіньян відкрили арсенал бомб, отруйних газів, кулеметів і інший воєнний матеріал, зрештою під проводом донкіхотського гуртка бунтівно повстанців. Гарібальді був у порозумінні з Мачіо і ймовірно зрадив його.

Далі був Гарібальді у близьких зв'язках з головою італійської поліції, який недавно приїхав до Франції, який стежить за організаціями, що приготували атентати на Муссоліні. Одночасно Гарібальді вислав одного повіреного свого старшого брата, купця в Парижі, Саньо Гарібальді, на імення Счіволі, до Італії з таємними листами, а одно-

часно повідомляв італійську поліцію, що Счіволі їде як атентатчик. Метою цієї висилки було дати доказ, що Франція підтримує терористичні організації, звернені проти Італії та Іспанії. Счіволі поставлений віч у віч а Гарібальді заявив йому ясно, що Гарібальді не раз виславлював Лючетті, який зробив перший атентат на Муссоліні і полковника Мачіо, якого він назвав вірним сином старих „гарібальдських“ ідеалів. У паперах Гарібальді поліція нашла членську карту Лючетті, яку він роздобув в Мачіо, щоб мати доказ, що атентати проти Муссоліні йдуть із Франції. Найшли там також листи від шефа італійської кримінальної поліції Ля Полля. Ля Полля приїхав до Німці на зустріч з Гарібальді з фальшивим паспортом; не попередивши про свій приїзд французької поліції — „попався“: у нього перевели трус і наїшли 100.000 лірів, припелені для Гарібальді, з яким Ля Полля негайно після приїзду бачився.

Такий є початок розяснення тайни деяких атентатів на Муссоліні і його „спасень“, напружених взаємин між Францією і Італією, нещадної конспірації проти Італії та Іспанії. Виходило би, що в інтересі фашистського уряду лежало пошваритись з Францією, а в інтересі тих, що піддержували цю гру — компрометувати не тільки Францію, але й Муссоліні, а може і його за бити за його власні гроші.

А яке розарування для тих, що вірили в ідеали вільної боротьби чесними засобами! Яка сумна картина простягається в дальшій хвилі слідства з Гарібальді! Коли на ролі агента провокатора згодився такий чоловік то на які за собою можуть зваяжиться ті, що не ризикують ніяким іменем і ніяким минулим! Гарібальді є сумним документом післявоєнного розкладу: в його душі лишилась тільки жадоба конспірації; засоби та мета айшли на другий план. Від одного такого доганного вчинку на фашизм упаде довга і неперва тінь.

На вершинах „санації“

Заповідь знищення „Просвіти“ на Волині. — „Експозе“ кременецької старости.

Кременець, 4. листопада 1926.

Відомий вже широкому колу українського громадянства своєю нечуваною поведінкою у відношенні до українських організацій, політичних, господарських і просвітних а зокрема у відношенні до Товариства „Просвіта“ в Кремені, староста Робакевич, здобувся тепер на явне похвалювання нищення українського просвітнього руху. Дня 30. жовтня ц. р. виголосив він на конференції учителів народних шкіл Кременеччини таке „санаційне експозе“:

„Я щасливий, що маю нагоду вітати сім'ю польської культури серед варшавської ворожої людності, яку підбурюють різні темні сили „апропітаційної агітації“. Я радо готов політично з важкими спостереженнями й думками, щоб надати виступати сконсолідованими силами...“

До цього часу розвивають на Волині свою діяльність дві освітні інституції — „Польська Матеря Школьна“ і „Просвіта“. Мину підкреслити, що діяльність першої є слаба, за 2-3 роками, тоді як „Просвіта“ розвивається божовільними темпами і дуже швидко, ба навіть згубно для людності. Я дивився на організації „Просвіти“ крізь пальці, поки вона не стала на політичний шлях. Підбурюючи населення проти держави. Тепер маю відвагу заявити пронадно, що я мусів до певної міри (?) наложити на цю інституцію свою руку, бо треба зрештою відкрито визнати, що тепер „Просвіта“ не є нічим іншим, як комуністичним клубом (і, а кременьчани „Просвіти“ є злісними агітаторами комуністичними проти держави, що ведуть діяльність з їх руки і на їх руку! Я дав собі слово побороти в ній ті темні сили аж до реорганізації „Просвіти“ або до цілковитого її знищення. „Просвіта“ відчайдушно згубила ідеї, поширюючи провідниками „Просвіти“, про що свідчать опозиція деяких членів „Просвіти“ до теперішньої Ради.

Отже з обов'язку громадянського й службового мусів є понижувати певну окре-

БРАТЯ ШТАУБЕР

площа Марійська 7.

поручає як завше анимові пла-

ші, сукні, футра і трикотажі

Ціни низькі 776 7—10 Ціни низькі.

сно проти деяких осіб з того табору, ворожого до держави й місцевої людності. Громадський обов'язок учителя, є протидіяти й поборювати її впливи. Горю закликаю Вас, шановне панство, до боротьби з тим „Просвіти“, заради нашої комунізації. Постарайтесь ужити в ній, опанувати її або змусити, зникнути. Як хорошеботорі заклади. Здаю собі справу, що для багатьох вас це питання довільне, але я переконаний, що можна бути патріотом „російським“, жидівським чи яким іншим і разом з тим ширим польським державником.

Ви, кременьчани „Польської Матеря Школьної“, опануйте людність розмови, газети, книжки, „русик спеном“. Збавте до себе довіру людності, заховайте не тільки дітей, але й старших! Виводьте людність з під впливу тих темних сил, що гублять народ ширинним комунізмом. Час уже скінчити з варшавським сходом, учитель мусить бути „християнським“ західною культурою.

Так мовив Заратустра, так без обиняків говорив представник польської влади до учительства, в тім числі й до українського, що дуже добре знає цінну той реторикі. А те вчительство, як і пан Робакевич, знає дуже добре, що на чолі „Просвіти“ в Кремені стоять не „комуністичні агітатори“, тільки українські національні діячі: посол Борис Ковзубський і Семен Жук, на яких староста дозволяє собі кидати злісний наклеп, що ніби то вони є „пропагандистами комунізму“. Є ще стра, вже випробована нашими ворогами метода. Бажаючи чимсь „виправдати“ антиукраїнський похід, панове Робакевичі вдаряють в комуністичну струну, аби ще більше відкрито і явно можна забратися до єдиного нашого досягнення, „Просвіти“. Разом з тим пан Робакевич робить легкий уклін в сторону тої славетної опозиції „земляків“ проти „Просвіти“, що не гідяться ніякими засобами, щоб тільки обидати болотом просвітанських діячів. І ту „опозицію“ уважає пан староста своїм природним союзником у боротьбі з „Просвітою“.

Щож додавати до того характеристичного „експозе“ пана Робакевича? І учительство прийняло її мовчки, ніяково: Поляки — можна сказати — з почуттям прикриття, Україні з придушенням обурення. Тільки одна Полька та інспектор Владислав Сцібора підтримали „західно-європейське“ становище старости. Проти цієї пропаганди нищення „Просвіти“ виступили тільки один учитель Поляк, Юзеф Сцібора, але й то делікатно, маючи оперт в своїм браті інспекторі.

Так почався семий місяць „моральної санації“ на українських землях. Попередні „санаторії“ знищили до гла українське народне шкільництво на Волині, не лишаючи ані одної української школи хочби на показ, а теперішні заповідають безоглядне і неминуче знищення „Просвіти“.

В такій хвилі, в обличчі такої небезпеки обов'язком українського громадянства стати твердим муром за свою просвітню організацію та не допустити до знущання над нею, до її нищення. Нашим обов'язком показати, що ми не „варшавська“ людність, але частина великої і культурної нації. М. С.

За поглиблення освітньої праці.

Зід режисерів і анаторів театрального мистецтва.

День 7. листопада зібрав у салі Лисевки 185 делегатів зі всіх угодів, котрі прийшли і приїхали, аби радити над формою і дальшим розвитком одної з важких галузей позашкільного виховання. Представляли вони 45 філійних округів в Галичині і 3 повітові „Просвіти“ з Волині, а саме з Рівненщини, Ковалівщини і Кременеччини.

На двогодинному порядку були реферати гол. 1-го „Просвіти“ Мих. Галушиского